

Inför datum och tid i kallelsebrev för screening av livmoderhalscancer

Var tredje som kallas till screening för livmoderhalscancer deltar inte i screeningen. Under 2021 skickades i Finland ut 284 000 kallelser till screening och 79 000 av dessa deltog inte. Särskilt kvinnor i åldern 30–35 hoppar över screeningen. Detta är oroande, för samtidigt visar statistiken att förekomsten av livmoderhalscancer har ökat de senaste åren just bland 30-39-åringar.

Det är mycket oroväckande att bland annat Österbottens välfärdsområde inte mera sänder ut kallelsebrev med färdiga dagar och tider för screening. Tidigare har man sänt ut ett kallelsebrev med dag och tid, men i början av 2024 har man inom Österbottens välfärdsområde valt att ändra på detta, vilket är mycket beklagligt och oroväckande och kan ha en mycket negativ följd för kvinnan. Risken är med andra ord att fallen av livmoderhalscancer ökar samtidigt som även risken finns att allvarliga cellförändringar upptäcks för sent och kräver mer vård och resurser, vilket blir dyrare i längden.

Under 2024 gjordes ”Kohdunkaulasyöväen seulonnan laatukäsikirja” som är en väldigt omfattande bok med riktlinjer där experterna flera gånger framhåller vikten av att man i kallelsebrev har datum och tid. (Se sidan 18.) ”*Kutsukirjeen tulee olla henkilökohtaisesti osoitettu seulontaan kutsuttavalle henkilölle ja sen **tulee sisältää** riittävät tiedot seulonnasta sekä **esivaratun ajan ja paikan näytteenotolle**”.* Dessa riktlinjer är klara och tydliga och här har Österbottens välfärdsområde valt att inte gå enligt riktlinjer som ges av experterna.

Man borde göra det så lätt som möjligt för kvinnorna att kunna delta i screeningen och om det inte finns i kallelsebrev datum och tid är risken mycket stor att kvinnan glömmer bort att boka tiden eller man kanske har lättare att strunta i det eftersom det inte finns en färdig tid. Orsakerna kan vara många. Det går att jämföra med kallelsebrev till läkare eller tandläkare, i dem finns det alltid både datum och tid. Tänk om dessa kallelsebrev inte skulle innehålla datum och tid, hur många skulle komma ihåg att boka själv tid till läkare?

I screeningskallelsen inom Österbottens välfärdsområde finns med andra ord inte datum och klockslag, utan endast instruktioner för hur man kan boka en tid. Rädslan och oron är att detta kommer att förminska screeningdeltagandet ytterligare. Vi behöver gå åt andra hållet, dvs öka på screeningsdeltagande istället för att införa åtgärder som minskar på deltagandet i screening.

Något liknande har prövats i HUS-området tidigare (dvs. Att inte ha datum och tid i kallelsebreven) för några år sedan och där kom man fram till att deltagandet i screeningarna minskat en hel del, till och med hela 10%, i och med att det inte finns datum och tid i kallelsebrevet.

Besparingar uppnås med andra ord inte på detta sätt – tvärtom, det blir dyrare i längden. Fokus bör ligga på förebyggande åtgärder, såsom screening, eftersom det är det enda sättet att spara både ekonomiskt och personalresurser, men också för att undvika mänskligt lidande.

<https://syoparekisteri.fi/assets/files/2024/04/Kohdunkaulan-syovan-seulonnan-laatuksikirja.pdf>

Undertecknad föreslår att Österbottens välfärdsområde:

- Inför datum och tid i kallelsebreven för screening av livmoderhalscancer (för att öka deltagandet i screening samt förebygga fler cancerfall.)
- Följer ”Kohdunkaulasyöväen seulonnan laatuksikirja:s” direktiv som gjorts upp av experter inom området.

Vasa, 2.10.2024

Eva-Maria Strömsholm

SFP, Vasa

Ersättare i Österbottens välfärdsområdes fullmäktige

Medlem i Österbottens välfärdsområdes personalsektion

Viceordförande, Gynekologiska Cancerpatienterna i Finland rf